

การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
Management according to the Rajadhamma of Nongbua Sub-district
Administrative Organization Nongbua District, Nakhon Sawan Province

พระธรรณ นาทธมโม (เทพวรรณ)¹

Phra Tarratorn Nathathammo (Tappavon)

พระเทพปริยัติเมธี, ผศ. ดร. ป.ธ.๙, พธ.บ., กศ.ม., พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)²

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร., พธ.บ., ศศ.ม., รป.ด.³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๘๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๙ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านทาน ด้านศีล ด้านบริจาคฯ ด้านอาชวะ ด้านมัทวะ ด้านตะบะ ด้านอภิกะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ และด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

¹นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

²ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๒) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน มากที่สุด คือ ปัญหาความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ด้านศีล มากที่สุด คือ ปัญหาการกำหนดลงโทษอย่างยุติธรรม และควรมีการฝึกปฏิบัติรักษาศีลเบื้องต้น ด้านปริยจาละ มากที่สุด คือ ปัญหาการปรับเปลี่ยนโยกย้ายอย่างเหมาะสม และควรมีการทำให้ผู้อื่นได้เห็นประโยชน์แห่งการเสียสละส่วนตน ด้านอาชชวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน และควรการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อสาธารณชน ด้านมัททวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และควรเน้นหลักการสร้างไมตรี รักษาหัวใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้านตปะ มากที่สุด คือ ปัญหาการโลกในผลประโยชน์ที่มีพึงจะได้ และควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน ด้านอักโกธะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการแก้ไข้ปัญหา และควรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ด้านอวิหิงสา มากที่สุด คือ ปัญหาการช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ และควรมีการวางแผน ประชุม ปรึกษาหารือ ถึงประโยชน์และผลกระทบต่างๆ ด้านขันติ มากที่สุด คือ ปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และควรต้องมีความอดทน อดกลั้น ด้านอวิโรธนะ มากที่สุด คือ ปัญหาความพยายามแก้ไข้ปัญหาโดยสันติวิธี และควรวางตัวเป็นกลางปราศจากอคติ

คำสำคัญ : การบริหารงาน, หลักทศพิธราชธรรม, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research are : 1) to study management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province ; 2) to compare opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province by personal factors ; 3) to study the problems, obstacle and suggestions for management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province.

This research applied the Mixed Methods Research consisting of the qualitative and quantitative research. The sample was 382 people living in Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province. The tools of the research were questionnaire with the 0.89. The statistics for analysis data used Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and F-test with One

Way ANOVA and Least Significant Difference (LSD.) and in-Depth interview from the 7 key informants.

Results of the Research

1) opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan the high level ($\bar{X}=3.82$). When considering each aspect at the high level in all aspects.

2) compare opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province by personal factors found that the people having the different sex, age, degree of education, marriage status, occupation and income had opinion no the different level of management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province. Therefore, the hypothesis was denied.

3) The problems, obstacle and suggestions for management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province alms were problem transparency accountability and should cultivating a selfless philanthropists, canon were problem determining a fair punishment and should Practice basic precepts, donate were problem modifications migrate properly and should allow others to see the benefits of personal sacrifice, whiteness were problem relationships to the public and should Press Statement to the public, gentleness were problem sufficient life and should amity create humane treatment respect, perseverance were problem coveted benefit earned and should patience to work, no rage were problem violence To solve problems and should forgive each other, no persecuted were problem social assistance on capacity and should planning meeting to discuss the benefits and impacts, tolerance were problem benefit to the public and should tolerance, equity were problem efforts to solve the problem by peaceful means and should neutralization prejudice.

Key Word: Management, Rajadhamma, Sub-district administrative organization

๑. บทนำ

การปกครองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ดำเนินพัฒนามากว่า ๗๕ ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการประกาศใช้ ยกเลิก และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับสำหรับเป็นแนวทางการปกครองประเทศโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและพิจารณาแปรญัตติโดยต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐⁴ มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลូវัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การทำนุบำรุงรักษาศาสนาให้สถิตสถาพร การเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของชาติ การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นธรรม กำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพและประสิทธิภาพตามวิถีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรมและมุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศและที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านการศาสนา สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา ๘๐ (๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึงพาตนเองได้และมาตรา ๘๗ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเคลื่อนไหวที่รวดเร็วซับซ้อน มีแนวโน้มของความรุนแรงและความแตกแยกอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความเป็นธรรมทางสังคมและความสมดุลของระบบนิเวศน์ การแก้ปัญหาต่างๆ มักคาดหวังไปที่รัฐบาลรวมทั้งหน่วยงานราชการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากลไกต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงทางเลือกหนึ่งในการพึ่งตนเองคือ การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่หลักทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม นำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การสร้างวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานนั้นๆ อย่างมีความสุขด้วยการอยู่แบบไทยๆ มีความผาสุกในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายและถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของสังคมประเทศไทยตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา อันเป็นพื้นฐานของมิติทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักทศพิธราชธรรม นอกจากจะเป็นแนวคิดของการสร้างเกะกะกำแพงในอันที่จะไม่ให้ชีวิตห่างไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคนให้รักและเข้าใจในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา รักถิ่น รักองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติ รักบ้านเกิดเมืองนอนรัก

⁴มีชัย ฤชุพันธุ์, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สภานิติบัญญัติ, ๒๕๕๐), หน้า ๒๓.

ประเทศ มีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้เราอยู่อย่างมีความรัก ความผูกพัน เพราะฉะนั้นในการสร้างบ้านเมืองให้เข้มแข็ง เราจึงต้องสร้างที่ฐานของบ้านเมือง ซึ่งก็คือ การสร้างให้บุคลากรหรือคนในองค์กรหรือหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ

ราชอาณาจักรไทยเคยมีการกำหนดเป็นความนิยมไว้ว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นพระโพธิสัตว์ อันหมายถึงกษัตริย์ไทยทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิด้วย ดังนั้นพระเจ้าแผ่นดินไทยแต่เดิมจึงทรงบำเพ็ญบารมีเป็นหลักยิ่งกว่าการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม แต่ต่อมา เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงปรารถนาพุทธภูมิแล้วทรงกระสับกระส่าย ฟุ้งไปด้วยตัณหา จึงทรงตั้งความปรารถนาใหม่ คือ ทรงปฏิบัติเพื่อธรรมที่สุดแห่งทุกซ์เท่าที่จะพึงเป็นไปได้ จึงทำให้ทรงเน้นการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมมากกว่าจะบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิ พระจริยานี้ได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนปัจจุบัน คือ พระเจ้าแผ่นดินไทยทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมเพื่อการปกครองประชาชน และ ทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อธรรมอันสูงสุดในพุทธศาสนาประกอบกันไป สันนิษฐานว่า ทศพิธราชธรรมเป็นที่ทราบและปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งทศพิธราชธรรมนี้มีที่มาจากชาดกพระไตรปิฎกของพุทธศาสนานั้นเอง โดยชาดกที่กล่าวถึงทศพิธราชธรรมคือชาดกเรื่องมหาหังสชาดก ซึ่งแปลว่า เรื่องใหญ่แสดงถึงหงส์ พระบาลีอ้างว่า พระพุทธเจ้าตรัสเล่าเรื่องราวของทศพิธราชธรรมด้วยพระองค์เอง โดยในพระบาลีแสดงแต่ถ้อยคำโต้ตอบกัน

ธรรมทั้ง ๑๐ ประการนั้นเองจึงเป็นที่มาของทศพิธราชธรรมที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงตั้งอยู่ในอย่างสม่ำเสมอ โดยท่านเป็นการให้ทรงบำเพ็ญทานเพื่อความสุขของประชาชน ดังที่ได้ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือประชาชน ศิลปเป็นความประพฤติดีงาม ทรงประพฤติพระจริยา พร้อมทั้งพระกาย พระวาจา สะอาดงดงามตามขัตติยราชประเพณี ดำรงด้วยดี การงดเว้นตามสิกขาบทอันเป็นไปเพื่อประชาชน ทำให้ประชาชนชาวไทยอุ่นใจ ไม่ต้องเกรงราชภัย บริจจาคะเป็นการสละประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ ทรงสละประโยชน์ สละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์ของประชาชน อาชชวะเป็นความซื่อตรง ทรงประพฤติสุจริต ตรงต่อความดี ตรงต่อธรรม อันแสดงถึงพระปัญญาอันล้ำลึก เพราะความตรงต่อสภาวะนี้จะเกิดได้ก็ด้วยปัญญานั้นเอง มัททวะเป็นความอ่อนโยน ไม่ถือพระองค์ เพราะความที่จิตพระองค์เป็นสมาธิ ไม่กระด้างด้วยนิรวณ จึงทำให้จิตของพระองค์เป็นจิตอ่อน ครอบงำ และอ่อนโยน ตปะเป็นความทรงเดช คือการแผดเผากิเลสตัณหา มิให้เข้ามาย่ำยิจิต ไม่ทรงหลงไหลในสุขปรนเปรอ แต่ทรงมุ่งเพียรให้กิจบริบูรณ์ อักโกธะเป็นความไม่โกรธ ด้วยพระเมตตาที่มีต่อบุคคลอื่น จึงทำให้ทรงไกลจากความโกรธได้ อวิหิงสาเป็นความไม่เบียดเบียน ทรงมีพระกิริยาที่ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น สัตว์อื่น ให้เดือดร้อน ซึ่งนอกจากประชาชนจะไม่เดือดร้อนแล้ว ยังได้รับพระราชสงเคราะห์จากพระองค์อีกด้วย ดังเช่น โครงการในพระราชดำริต่างๆ ขันติเป็นความอดทน ทรงอดทนต่อความเหนื่อยยากพระวรกาย ต่อความยากลำบากต่างๆ ในการทรงงานในพื้นที่ทุรกันดารต่างๆ เพื่อความสุขของประชาชน และอวิโรธนะเป็นความไม่คลาดธรรมดา วางพระองค์ให้เป็นหลัก หนักแน่นในธรรม ไม่ทรงปฏิบัติผิดทั้งในเรื่องของวิชาการ เช่น ทรงทราบขั้นตอนในการทำงานต่างๆ อย่างแจ่มแจ้ง และ ในเรื่องของความถูกต้องตามธรรม

ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การเป็นจำนวนมากทำหน้าที่บริหารและรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ในองค์การหลายแบบมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมายเช่น ปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลประชาชน และไม่มีความโปร่งใส ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดการก้าวก่ายการทำงานกันและกัน การจัดแผนพัฒนาตำบล การใช้จ่ายงบประมาณผิดประเภท การขาดประชุมและการไม่สามารถควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารได้ เป็นต้น ซึ่งการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรร่วมกับการปฏิบัติงานนั้น มีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือองค์กร บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดียิ่งขึ้นดังนั้น

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาในเรื่อง “การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในส่วนของบุคลากรและผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองหรือนักบริหารให้ได้นำไปใช้แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นเพราะจะทำให้ทราบและรู้แนวทางการปฏิบัติงาน ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติที่เหมาะสมให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารและหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๓. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยทำการศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่ ทาน ศีล ปริจาคะ อาชวะ มัทวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒) ด้านศีล ๓) ด้านปริจาคะ ๔)

ด้านอาชวะ ๕) ด้านมัทวะ ๖) ด้านตปะ ๗) ด้านอักโกธะ ๘) ด้านอวิหิงสา ๙) ด้านขันติ และ ๑๐) ด้านอวิโรธนะ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๘,๓๖๓ คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูปหรือคน

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๘๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๙ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

๕. สรุปผลการวิจัย

๑. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๒$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านศีล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๘$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านบริจาค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๔$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๓๑$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๐$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอาชชวะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านมัททวะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็วและถูกต้อง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านตปะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอักโกธะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิหิงสา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านขันติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($\text{Sig} = 0.92$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน คือ ด้านทาน และด้านตปะ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($\text{Sig} = 0.22$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($\text{Sig} = 0.18$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่

มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

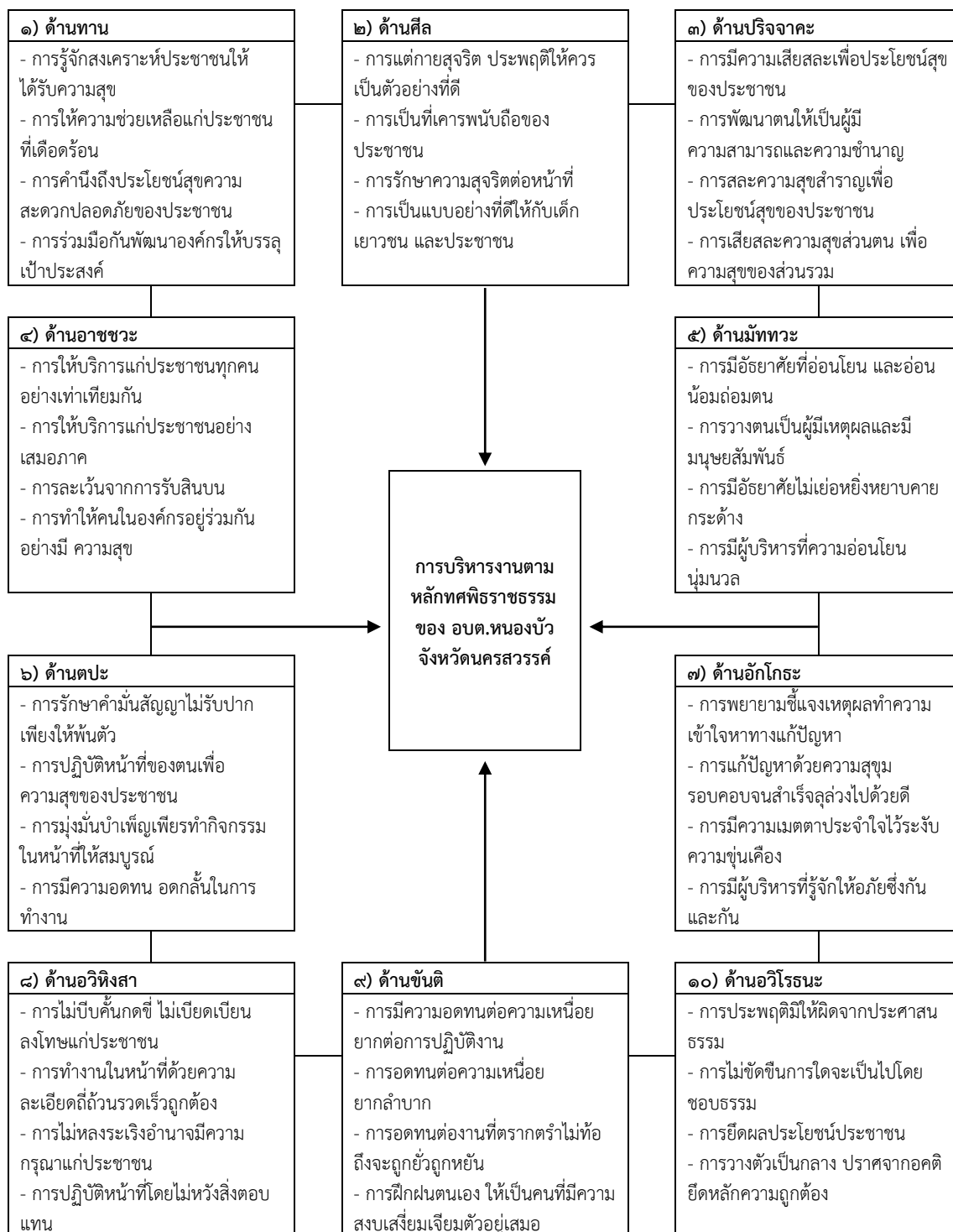
ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig=0.12$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันคือ ด้านศีล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig=0.92$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig=0.28$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน มากที่สุด คือ ปัญหาความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ด้านศีล มากที่สุด คือ ปัญหาการกำหนดลงโทษอย่างยุติธรรม และควรมีการฝึกปฏิบัติรักษาศีลเบื้องต้น ด้านปริจจาคะ มากที่สุด คือ ปัญหาการปรับเปลี่ยนโยกย้ายอย่างเหมาะสม และควรมีการทำให้ผู้อื่นได้เห็นประโยชน์แห่งการเสียสละส่วนตน ด้านอาชชวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน และควรการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อสาธารณชน ด้านมัททวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และควรเน้นหลักการสร้างไมตรี รักษาหัวใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้านตปะ มากที่สุด คือ ปัญหาการโลภในผลประโยชน์ที่มีพึงจะได้ และควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน ด้านอักโกธะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการแก้ไข้ปัญหา และควรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ด้านอวิหิงสา มากที่สุด คือ ปัญหาการช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ และควรมีการวางแผน ประชุม ปรึกษาหารือ ถึงประโยชน์และผลกระทบต่างๆ ด้านขันติ มากที่สุด คือ ปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และควรต้องมีความอดทน อดกลั้น ด้านอวิโรธนะ มากที่สุด คือ ปัญหาความพยายามแก้ไข้ปัญหาโดยสันติวิธี และควรวางตัวเป็นกลางปราศจากอคติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัวจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่ได้จากการศึกษา ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑

แผนภูมิที่ ๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๑ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้ดังนี้

๑) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรู้จัก

สงเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่เดือดร้อนประสบทุกข์ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรคำนึงถึงประโยชน์สุขความสะอาดปลอดภัยของประชาชน และการร่วมมือกันพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์

๒) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรแต่กายสุจริต ประพฤติให้ควรเป็นตัวอย่างที่ดี การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนมิให้มีข้อที่ผู้ใดจะดูแคลน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรักษาความสุจริตต่อหน้าที่ และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน

๓) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบริจาค หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรสละความสุขสำราญเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขของส่วนรวม

๔) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอาชวะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรละเว้นจากการรับสินบน และการทำให้คนในองค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๕) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านมัทวะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรวางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบไม่เจ้าอารมณ์ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีอัธยาศัยไมเย่อหยิ่งหยาบคายกระด้าง และการมีผู้บริหารที่ความอ่อนโยน นุ่มนวล

๖) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านตปะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พ้นตัวโดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งมั่นบำเพ็ญเพียรทำกิจกรรมในหน้าที่ให้สมบูรณ์ และการมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน

๗) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอภิกะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรแก้ปัญหาด้วยความสุขุมรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การมีนโยบายและส่งเสริมให้

บุคลากรมีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน และการมีผู้บริหารที่รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน

๘) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอิทธิบาท หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่ปัดกันกดขี่ ไม่เบียดเบียนลงโทษแก่ประชาชนโดยไม่สมควร การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานในหน้าที่ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนรวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมานัตติยา การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่หลงระเริงอำนาจมีความกรุณาแก่ประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

๙) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านขันติ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยลำบาก การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรอดทนต่องานที่ตรากตรำไม่ท้อถึงจะถูกยั่วถูกหยัน และการฝึกฝนตนเอง อบรมตนเองให้เป็นคนที่มีความสงบเสงี่ยมเจียมตัวอยู่เสมอ

๑๐) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอิทธิบาท หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติมิให้ผิดจากประศาสนธรรมอันถือประโยชน์สุขความดีงาม การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่ขัดขืนการใดจะเป็นไปโดยชอบธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้งไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง และการวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ ยึดหลักความถูกต้อง

๖. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านสามารถที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

๑) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ทานเป็นการให้ปันช่วยประชาชน บำเพ็ญตนให้เป็นผู้ให้โดยมุ่งปกครองหรือทำงานเพื่อให้เขาได้มีใช้เพื่อจะเอาจากเขาเอาใจใส่บริการจัดสรรความสงเคราะห์อนุเคราะห์ให้ประชาราษฎร์ได้รับ

ประโยชน์สุขความสะอาดปลอดภัยตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนประสบทุกข์และให้ความสนับสนุนแก่คนทำความดี ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น** ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านทานอยู่ในระดับมาก⁵

๒) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ศีลเป็นการรักษาความสุจริตประพฤติดังมาสู่รวมกายทวารและวจีทวารประกอบแต่กายสุจิตรักษาจิตตคุณประพฤติดีให้ควรเป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นที่เคารพนับถือของประชาราษฎร์มิให้มีข้อที่ผู้ใดจะดูแคลน ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อนุภูมิ ไชวเกษม** ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านศีลอยู่ในระดับมาก⁶

๓) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปริจาคะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ปริจาคะเป็นการบำเพ็ญกิจด้วยเสียสละ สามารถสร้างความสุขสำราญเป็นต้นตลอดจนชีวิตของตนได้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภาณุพล ภูษา** ศึกษาเรื่องทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบล

⁵ พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒)

⁶ อนุภูมิ ไชวเกษม “การศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, **รายงานการวิจัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๕๔)

บางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการที่ความคิดเห็นว่าทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปริจจาคะอยู่ในระดับมาก⁷

๔) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอาชชวะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก อาชชวะเป็นการปฏิบัติภาระโดยซื่อตรง ความตรงทรงสัตย์ไรรมายาปฏิบัติภารกิจโดยสุจริตมีความจริงใจไม่หลอกลวงประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสัญญา เชื้อคนหมื่น** ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอาชชวะอยู่ในระดับมาก⁸

๕) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านมัททวะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็วและถูกต้อง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มัททวะเป็นความอ่อนโยนเข้าถึงคน มีอภัยสยไม่เยอหยิ่งหยาบคายกระด้างถือตน มีความสง่าเกิดแต่ท่วงทีกริยาสุภาพนุ่มนวลละมุนละไมควรได้รับความรักภักดีแต่มีขาดยาเกรง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อนุภูมิ ไชวเกษม** ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านมัททวะอยู่ในระดับมาก⁹

๖) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านตปะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก

⁷ ภาณุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)

⁸ พระมหาสัญญา เชื้อคนหมื่น, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒)

⁹ อนุภูมิ ไชวเกษม “การศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, **รายงานการวิจัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๕๔)

ทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ตบะเป็นการพนมัวเมาด้วยเผากิเลส ผดเผากิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำจิตระงับยับยั้ง ช่มใจไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอมีความเป็นอยู่สม่ำเสมอหรืออยู่อย่างง่ายๆ สามัญมั่งมันแต่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้สมบูรณ์ ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภานุพล ภูษา** ศึกษาเรื่อง ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีความคิดเห็นทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านตบะอยู่ในระดับมาก¹⁰

๗) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอภีระ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายาม ชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก อภีระเป็นการถือเหตุผลไม่โกรธา ไม่เกรี้ยวกราดไม่วินิจฉัยความและกระทำการด้วยอำนาจความโกรธมีเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองวินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันสุจริตตามธรรม ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น** ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอภีระอยู่ในระดับมาก¹¹

๘) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอหิงสา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก อหิงสาเป็นความไม่เบียดเบียน นารมเย็นไม่หลงระเริงอำนาจไม่บีบคั้นกดขี่มีความกรุณาไม่เบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชากรผู้ใดด้วยอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อนุภูมิ โชวเกษม** ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลัก

¹⁰ ภานุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)

¹¹ พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒)

ทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านอิทธิพลอยู่ในระดับมาก¹²

๙) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านชนิตี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ชนิตีเป็นการอดทนต่องานที่ตรากตรำอดทนต่อความเหนื่อยยากถึงจะลำบากกายน่าเบื่อเหนื่อยหน่าย ไม่ท้อถึงจะถูกยั่วถูกหยันด้วยถ้อยคำเสียดสีลากถาง ไม่หมดกำลังใจไม่ยอมละทิ้งกิจกรรมที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพล ภูษา ศึกษาเรื่องทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีความคิดเห็นว่าทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านชนิตีอยู่ในระดับมาก¹³

๑๐) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอิทธิพล ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก อิทธิพลเป็นการประพจน์ให้ผิดจากประศาสนธรรมอันถือประโยชน์สุขความดีงามของรัฐและราษฎร เป็นที่ตั้งอันใดประหารราษฎรปรารถนาโดยชอบธรรมก็ไม่ขัดข้องใจจะเป็นไปโดยชอบธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสัญญา เขื่อนคนหมื่น ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอิทธิพลอยู่ในระดับมาก¹⁴

¹² อนุภูมิ โขเกษม “การศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๕๔)

¹³ ภาณุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔)

¹⁴ พระมหาสัญญา เขื่อนคนหมื่น, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒)

๕.๒.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วน อภิปรายดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวรารุณี มหาวโร ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้¹⁵

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕¹⁶

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวรารุณี มหาวโร ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้¹⁷

¹⁵ พระวรารุณี มหาวโร “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)

¹⁶ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ, “พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒”, สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒)

¹⁷ พระวรารุณี มหาวโร “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)

ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ** ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕¹⁸

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระวรารุณี มหาวโร** ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้¹⁹

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ** ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕²⁰

๗. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

¹⁸ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ, “พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒”, สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒)

¹⁹ พระวรารุณี มหาวโร “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)

²⁰ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ, “พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต ๒”, สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒)

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านอภีระ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรจัดงบประมาณในการจัดอบรมด้านศีลธรรมแก่ผู้บริหาร

๒. ด้านศีล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการบริหารคน บริหารงาน และบริหารบ้านเมืองที่ดี

๓. ด้านอิโรธนะ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรกำหนดแนวทางการทำงานโดยให้วางตัวเป็นกลางและยึดหลักความถูกต้อง

๔. ด้านทาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรจัดทำเอกสารกำหนดหน้าที่ในการทำงานเพื่อให้ความร่วมมือกันในการทำงาน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ด้านทาน บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรร่วมมือกันพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์

๒. ด้านศีล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีการบริหารคน บริหารงาน และบริหารบ้านเมืองที่ดี

๓. ด้านปริจาคะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขของส่วนรวม

๔. ด้านอาชชวะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรทำให้คนในองค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๕. ด้านมัททวะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีความอ่อนโยนและมีความนุ่มนวลในการทำงาน

๖. ด้านตปะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน

๗. ด้านอภีระ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีการรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน

๘. ด้านอิหิงสา บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรทำให้องค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๙. ด้านขันติ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่มีความสงบเสงี่ยมอยู่เสมอ

๑๐. ด้านอิโรธนะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ ยึดหลักความถูกต้อง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรปรับเปลี่ยนหลักธรรมที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นการส่งเสริมการนำหลักธรรมอื่นไปประยุกต์ใช้

๒. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๓. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

บรรณานุกรม

มีชัย ฤชุพันธุ์. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร : สภานิติบัญญัติ, ๒๕๕๐.

ดำรง คุ่มพาล และคนอื่นๆ. “พฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒”. สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒.

พระมหาสัญญา เขื่อนคนนั้น. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒.

พระวราวุฒิ มหาวโร. “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ภาณุพล ภูษา. “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

อนุภูมิ ไชวเกษม. “การศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช, ๒๕๕๔.